

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Приложение
към Заповед №: РД 09-35 / 11.01.2005 г.

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за придобиване първа степен на професионална квалификация

ПРОФЕСИЯ: 543050. ДОГРАМАДЖИЯ
СПЕЦИАЛНОСТ: 5430501. ДЪРВОДЕЛСТВО

София, 2004 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване първа степен на професионална квалификация по професия **Дограмаджия**. Разработена е на основата на ЗНП, ЗПОО, ЗСООМ и нормативните документи за придобиване степен на професионална квалификация.

С държавните изпити по теория и практика на професията се извършва проверка и оценка на придобитите в процеса на обучение професионални компетенции.

В изпитната програма са посочени единни национални критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване на първа степен на професионална квалификация.

II. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основна цел на обучението по професия **Дограмаджия** – първа степен на професионална квалификация е обучаваните да придобият теоретични знания, практически умения и личностни качества за реализация по придобитата професия в дейността на фирми, занимаващи се с производство на дограма.

III. ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

1.ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ, ПРИДОБИТИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ

1.1.Познава и спазва нормативните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при производството на дограма.

1.2.Подбира и ползва дървени фасонирани и спомагателни материали за производство на врати и прозорци.

1.3.Обработва дървесина и дървесни материали с ръчни инструменти и универсални дървообработващи машини, като извършва спомагателни дейности.

1.4.Знае и изпълнява в последователен ред технологични операции за механична обработка,сглобяване и повърхностна обработка на врати и прозорци.

1.5. Изработва различни по конструкция врати и прозорци и извършва товаро-разтоварни дейности.

2.УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ) И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ СТЕПЕНТА НА УСВОЯВАНЕТО МУ

Табл. 1

№ по ред	Учебни предмети Теми от учебното съдържание:	Критерии за оценяване (знания и умения)
1.	<u>Здравословни и безопасни условия на труд</u> ➤ Нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Пожарна и аварийна безопасност. ➤ Професионален и здравен риск и долекарска помощ. ➤ Безопасни условия за работа и опазване на околната среда.	➤ Познава и прилага основните нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Познава и спазва основни правила и норми за пожарна и аварийна безопасност. ➤ Познава характерните източници на професионален и здравен риск и начините за оказване на долекарска помощ. ➤ Извършва безопасна работа и не допуска замърсяване на околната среда.
2.	<u>Материалознание</u> ➤ Строеж на дървото и дървесината. ➤ Свойства на дървесината. ➤ Недостатъци на дървесината. ➤ Строеж, свойства и приложение на дървесината на местнорастящи и тропически дървесни видове. ➤ Основни и спомагателни материали, използвани в дървообработването.	➤ Описва строежа на дървото и дървесината. Изброява анатомичните ѝ елементи. ➤ Познава и назовава физични, химични, механични и технологични свойства на дървесината. ➤ Описва недостатъците във формата на стъблото и в строежа на дървесината. ➤ Описва строежа, свойствата и приложението на дървесината на съответните дървесни видове. ➤ Познава и назовава основните материали в дървообработването. ➤ Познава и назовава спомагателните материали, използвани в дървообработването.

3.	<u>Технологии и машини в дървообработването</u> ➤ Разкрояване на масивна дървесина. ➤ Разкрояване на дървесни материали. ➤ Формиране на детайли от масивна дървесина. ➤ Профилиране на детайли. ➤ Шлайфане на дървесни повърхности.	➤ Посочва видовете рязане и машините за разкрояване на дървесина. ➤ Посочва машини и схеми за разкрояване на плочи и други дървесни материали. ➤ Познава машините и изброява операциите за формиране на детайли. ➤ Познава машините и посочва операциите за профилиране на детайли. ➤ Дефинира процеса шлайфане, изброява видове шкурки и описва процеса на ръчно шлайфане на дървесина.
4.	<u>Обработка на дървесината с ръчни инструменти</u> ➤ Видове ръчни инструменти. ➤ Подготовка на инструментите за работа. ➤ Изисквания за поддържане и съхраняване на инструментите. ➤ Правила за безопасна работа с ръчни инструменти. ➤ Изисквания за точност на обработка с ръчни инструменти.	➤ Различава видовете ръчни инструменти (триони, рендета, длета, свредла, пили, цикли, шкурки). ➤ Изброява дейностите за подготовка на инструментите за работа. ➤ Посочва изискванията за поддържане и съхраняване на инструментите. ➤ Знае и прилага правилата за безопасна работа с ръчни инструменти. ➤ Дефинира изискванията за постигане точност на обработката.

5.	<u>Учебна практика по дървообработване</u> ➤ Запознаване с учебната работилница. Организация на работното място и правилник за вътрешния ред. ➤ Правила за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Видове ръчни инструменти и операции. ➤ Изработване на олекотени изделия от дървесина. ➤ Обсъждане на качеството на изделието и предаване в склада.	➤ Знае и прилага правилата за организация на работното място и правилника за вътрешния ред. ➤ Знае и спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд в учебното производство. ➤ Познава, подготвя за работа и работи безопасно с видовете ръчни инструменти. ➤ Изработва олекотени изделия от дървесина, като спазва изискванията за качество.
6.	<u>Технологии за производство на врати и прозорци</u> ➤ Основни понятия в производството на врати и прозорци. ➤ Чертежи и конструкции на врати и прозорци: - основни понятия по техническо чертане; -основни съединения на конструктивните елементи на врати и прозорци; -конструкции на врати, прозорци и балконски врати от масивна дървесина. ➤ Технологични процеси при производството на врати и прозорци: - технология за производство на врати от дървесина; - технология за производство на прозорци и балконски врати от дървесина; -монтаж, експлоатация и поддържане на врати и прозорци. ➤ Икономически и трудово-правни знания.	➤ Назовава основни понятия в производството на врати и прозорци. ➤ Познава начините за графично оформяне на чертежи на изделия и елементите на правоъгълно проектиране. ➤ Познава основните съединения на конструктивните елементи на врати и прозорци. ➤ Изброява видове врати,прозорци и балконски врати от дървесина и конструктивните им елементи. ➤ Посочва в технологична последователност операциите за: - производство на врати от дървесина; - производство на прозорци и балконски врати от дървесина; - монтаж на врати и прозорци. Знае и ползва основните икономически и трудово-правни понятия.

7.	<u>Учебна практика по специалността</u> ➤ Първа механична обработка и формиране на агрегати. ➤ Втора механична обработка и монтаж на обков. ➤ Изработване на изделие (например: крило на еднокрилен еднокатен прозорец, крило на врата от масивна дървесина с 2/3 остъкляване). ➤ Обсъждане качеството на изделието и предаване.	➤ Извършва подбор на материала, разкрояване, рендосване, изработване на конструктивни съединения и формиране на агрегати (крила, каси) чрез слепване и коване. ➤ Извършва операциите: нутване, фалцване, изработване на отвори и длабове, монтаж на обков. ➤ Изпълнява в технологична последователност операциите за изработване на изделие, като спазва изискванията за точност и качество.

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Държавните изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация са два:

- **Държавен изпит по теория на професията**
- **Държавен изпит по практика на професията**

1. Държавният изпит по **теория на професията** е национален и писмен, провежда се на една дата за всички професии и за всички ученици (обучавани) с продължителност 4 астрономически часа. Учениците работят по изпитна тема, която се изтегля в деня на изпита във всяко училище (обучаваща институция).

2. Държавният изпит по **практика на професията** се организира като изработване на изделие или част от изделие. Провежда се по график на училището (обучаващата институция) и е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа.

3. Държавните изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация по теория и практика на професията се провеждат върху учебното съдържание, предвидено в учебните програми по професионална подготовка за курса на обучение.

1. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

Изпитните теми за държавен изпит по теория на професията са посочени в настоящата изпитна програма. Те включват учебно съдържание от учебните предмети от задължителната професионална подготовка по учебен план и се базират на професионалните компетенции.

2. НАИМЕНОВАНИЕ НА ИЗПИТНИТЕ ТЕМИ И АНОТАЦИЯ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

ИЗПИТНА ТЕМА №1. Рамка за картина

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж на дървото и дървесината.
- Технологични операции за разкрояване и формиране на детайли от масивна дървесина.
- Устройство и действие на едотрионен циркуляр за надлъжно рязане.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на циркулярни машини.
- Шперплат-предназначение, видове, строеж.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1.Описва строежа на дървото и дървесината и изброява анатомичните ѝ елементи.	10
2.Изброява в последователен ред технологичните операции и съответните машини за разкрояване на дървесина и формиране на детайли от масивна дървесина.	20
3.Описва устройството и работата с едотрионен циркуляр.	10
4.Посочва правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с циркулярни машини.	10
5.Назовава предназначението,видовете шперплат и строежа му.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №2. Мебелни плочи

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове мебелни плочи. Приложение, предимства и недостатъци.
- Подготовка на плочите за фурнироване.
- Подготовка на фурнира за фурнироване.
- Шлайфане на фурнировани плочи на лентова шлайфмашина.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на лентова шлайфмашина.

Критерии за оценяване на изпитна тема №2	Максимален брой точки
1.Посочва видовете мебелни плочи и описва тяхното приложение, предимства и недостатъци.	10
2.Изброява в технологична последователност операциите за подготовка на плочите за фурнироване.	10
3.Изброява в технологична последователност операциите за подготовка на фурнира за фурнироване. Посочва начини за снаждане на фурнир.	15
4.Определя процеса шлайфане, видовете шкурки и описва работата на лентова шлайфмашина.	15
5.Изброява правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на лентова шлайфмашина.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №3. Кутия за хляб от масивна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Строеж на дървото и дървесината.
- Слепване на дървесина. Видове лепила за дървесина. Основни свойства на лепилата.
- Обработка на дървесината с ръчни инструменти. Видове ръчни инструменти (триони, рендета, длета) и правила за безопасна работа с тях.
- Видове конструктивни съединения на детайли с детайли по широчина. Съединение с дибли.
- Технологични операции за изработване на изделието.

Критерии за оценяване на изпитна тема №3	Максимален брой точки
1. Описва строежа на дървото и дървесината.	5
2.Определя процеса на слепване, посочва видовете лепила за дървесина и основните им свойства.	10
3.Изброява видовете триони, рендета и длета, изискванията за постигане на точност при обработване на дървесината с тях и правилата за здравословни и безопасни условия на труд.	15
4.Назовава видовете конструктивни съединения на детайли с детайли по широчина.Описва съединението с дибли.	15
5.Изброява в технологична последователност операциите за изработване на кутия за хляб от дървесина.	15

ИЗПИТНА ТЕМА №4. Дървено сандъче за инструменти

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на дървесината.
- Технологични операции и машини за разкрояване на масивна дървесина и обработване на детайлите до точни размери.
- Изработване на отвори и длабове в дървесината. Ръчни инструменти - свредла, маткапи, длета. Дрелки.
- Изработване на отвори на едновретенна пробивна машина - устройство и действие.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с едновретенна пробивна машина.

Критерии за оценяване на изпитна тема №4	Максимален брой точки
1. Описва свойствата и недостатъците на дървесината.	10
2. Изброява в последователен ред технологичните операции и машини за разкрояване на масивна дървесина по дължина и по широчина и за обработване на детайли до получаване на точни размери.	15
3. Назовава видовете ръчни инструменти за изработване на отвори и длабове и изискванията за постигане точност на обработката с тях.	15
4. Посочва устройството и описва работата на едновретенна пробивна машина.	15
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд.	5

ИЗПИТНА ТЕМА №5. Еднопластови плочи от масивна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на дървесината.
- Видове плочи от масивна дървесина. Приложение, предимства и недостатъци.
- Конструктивни съединения на детайли с детайли по широчина при формиране на еднопластови плочи.
- Формиране на надлъжни базови повърхнини на детайли на абрихт. Устройство и работа на машината.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд на абрихт.

Критерии за оценяване на изпитна тема №5	Максимален брой точки
1.Описва свойствата и недостатъците на дървесината.	10
2.Изброява видовете плочи от масивна дървесина и тяхното приложение,предимства и недостатъци.	10
3.Посочва възможните конструктивни съединения за съединяване на детайли с детайли в еднопластови плочи.	15
4.Описва операциите за формиране на базови повърхнини на абрихт и устройството на машината.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд на абрихт.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №6. Дървени решетъчни каси от иглолистна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове дървени каси.Основни и спомагателни материали за изработването им.
- Строеж,свойства и допустими недостатъци на иглолистната дървесина.
- Технологични операции и машини за изработване на дървени решетъчни каси.
- Разкрояване на иглолистна дървесина по широчина на многолистов циркуляр.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд с многолистов циркуляр.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1.Изброява видовете дървени каси и материалите за изработването им.	10
2.Описва строежа, свойствата и недостатъците на иглолистната дървесина.	10
3.Изброява в последователен ред технологичните операции и машини за изработване на дървени каси.	15
4.Посочва устройството и описва работата на многолистов циркуляр.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд с многолистов циркуляр.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №7. Ламперия от иглолистна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на иглолистната дървесина;
- Обработване на детайлите до точни размери на щрайхмус.
- Надлъжно профилиране на детайлите - технологична последователност, машини за профилиране.
- Шлайфане на ламперията - видове шкурки, ръчно шлайфане, шлайфане на лентова шлайфмашина.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при шлайфане.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1.Описва свойствата и недостатъците на иглолистната дървесина.	10
2. Посочва технологичните операции за получаване на точни размери на детайлите на щрайхмус. Особености и правила при работа на щрайхмус.	15
3.Посочва видовете профили по надлъжните кантове и машините за тяхното изработване.	15
4.Определя процеса шлайфане, назовава основните части на лентовата шлайфмашина и изброява подходящите шкурки за иглолистна дървесина.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при шлифване.	5

ИЗПИТНА ТЕМА №8. Мебелни рамки

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства на дървесината. Изисквания към дървесината за изработване на мебелни рамки.
- Видове мебелни рамки и тяхното приложение.
- Профилиране чела на детайли, машини и инструменти за профилиране.
- Основни ъглови съединения при обикновени рамки и рамки за кутии.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на банциг.

Критерии за оценяване на изпитна тема №8	Максимален брой точки
1.Описва свойствата на дървесината и посочва изискванията към дървесината за изработване на мебелни рамки.	10
2. Описва видовете мебелни рамки и тяхното приложение.	15
3.Определя в технологична последователност операциите за профилиране чела на детайли, посочва необходимите машини и инструменти.	15
4.Обяснява основните ъглови съединения на детайлите в обикновени рамки и в рамки за кутии.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа на банциг.	5

ИЗПИТНА ТЕМА №9. Врата за селскостопанска сграда

План-тезис на учебното съдържание:

- Конструктивни елементи на вратата. Съединения на детайли с детайли по широчина.
- Оформяне на крилото: напречно и надлъжно разкрояване на материала, базоформиране.
- Събиране на фризовете, правила при слепването.
- Отвори за панти и брави.
- Общи правила за здравословни и безопасни условия на труд, пожарна и аварийна безопасност.

Критерии за оценяване на изпитна тема №9	Максимален брой точки
1.Описва конструктивните елементи на вратата и видовете съединения на детайли с детайли по широчина.	10
2. Обяснява технологичната последователност при напречно и надлъжно разкрояване на материала; изброява подходящите машини и последователността на операциите при оформяне на крилото.	15
3.Посочва видовете лепила и правилата при слепване и събиране на фризове.	10
4.Посочва вида на отворите за панти и брави, машини, инструменти и приспособления за изработването им.	15
5.Изброява общите правила за здравословни и безопасни условия на труд, пожарната и аварийна безопасност при производството на врати от масивна дървесина.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №10. Крило за плътно пресувана врата

План-тезис на учебното съдържание:

- Материали за изработване на врати. Изисквания към тях.
- Основни конструктивни елементи на врата.
- Изработване на видове клетъчен пълнеж.
- Подготовка на облицовъчни листове и формиране на пакет за крило.
- Грундиране на готовото крило и монтаж на брава.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при производство на дограма.

Критерии за оценяване на изпитна тема 10	Максимален брой точки
1.Изброява материалите за изработване на врати и изискванията към тях.	10
2. Описва основните конструктивни елементи на врата.	10
3.Обяснява видовете клетъчен пълнеж и начините за изработването му.	10
4.Описва процеса на формиране на пакета за крило и подготовката на облицовъчните листове.	10
5. Изброява материалите за грундиране; описва последователността на операциите при монтаж на брава.	15
6.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при производството на дограма.	5

ИЗПИТНА ТЕМА №11. Носеща рамка за еднокрилен еднокатен прозорец

План-тезис на учебното съдържание:

- Материали за носещи рамки на прозорци- свойства и недостатъци.
- Конструктивни елементи на носещата рамка, сглобяване, лепила.
- Обработване на детайлите - разкрояване, рендосване, профилиране на челата, фалцване - машини и безопасна работа с тях.
- Повърхностна обработка на носеща рамка.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при повърхностна обработка с блажна боя.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1.Изброява видовете материали, техните свойства и недостатъци.	10
2. Изброява конструктивните елементи на носещата рамка, последователността при сглобяването им и използваните лепила.	15
3.Описва в технологична последователност операциите за: разкрояване, рендосване, профилиране, фалцване на детайлите, машините и правилата за безопасна работа на абрихт.	15
4.Изброява материалите за повърхностна обработка.	10
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при повърхностна обработка с блажна боя.	10

ИЗПИТНА ТЕМА №12. Единична балконска врата

План-тезис на учебното съдържание:

- Дървесина и дървесни материали за балконска врата и изисквания към тях.
- Конструкция на единична балконска врата.
- Сглобяване на крила и носещи рамки.
- Монтаж на обков и остъкляване на крилото.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при производство на дограма.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1.Изброява видовете дървесина и дървесни материали и изискванията към тях.	10
2. Описва конструкцията на единична балконска врата.	10
3.Посочва последователността на операциите при сглобяването на крило и носеща рамка на единична балконска врата.	15
4.Посочва видовете обков, последователността при монтажа на обкова и остъкляването на крилото.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при производство на дограма.	10

3. ЛИТЕРАТУРА

- 1.Енчев, Е.и колектив, Материалознание,Земя,1991
2. Манджукова Х., В. Лазаров , Дървесинознание и материалознание, Техника, 1982
- 3.Попова, Е.и колектив,Технологии и машини в мебелното производство, Земиздат, 1992
- 4.Мръвкарров, Й.и колектив, Технология на мебелното производство, Земиздат,1988
- 5.Кючуков, Г. и колектив, Конструирание на мебели, Сиела С., 1999
- 6.Кючуков, Г. и колектив, Производство и монтаж на врати и прозорци, Техника,1980
- 7.Дишков, Г. и колектив, Конструирание на врати и прозорци, Земиздат, 1991
- 8.Филипов, Г., Машини за производство на мебели, Техника, С.,1979
- 9.Сандалски, Б.и колектив, Машинно чертане с допуски, сглобки и технически измервания, Софттрейд, С.,1999
- 10.Златев, З., Учебна практика, Техника, 1978
- 11.Миленкова, А., Здравословни и безопасни условия на труд, Нови знания, 2001

4.ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1.Държавният изпит по практика на професията се състои в изработване на изделие или част от изделие в съответствие със съдържанието на учебните програми по учебна практика.

2.Изпълнението на дейностите на държавния изпит по практика на професията се възлага чрез индивидуални практически задания.

3.Индивидуалните практически задания се разработват в съответствие с професионалните компетенции заложен в изпитната програма.

4.В индивидуалните практически задания се изписват:

- дейностите, които трябва да се извършат по време на държавния изпит по практика на професията;
- критериите за оценяване изпълнението на заданието, които се конкретизират на основата на единни национални критерии, заложен в изпитната програма.

5.Държавният изпит по практика е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа. В деня определен за държавния изпит по практика, всеки обучаван изтегля индивидуално практическо задание.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

Националните критерии за оценяване на индивидуалните практически задания са в съответствие с критериите за оценяване на професионалните компетенции. Към всеки критерий могат да се определят и показатели, които да подпомогнат учителите (оценяващите) при разработване на конкретните критерии за оценяване на всяко индивидуално практическо задание.

Общият брой точки от критериите за всички задания е един и същ и се определя чрез системата за оценяване на изпитната програма.

НАЦИОНАЛНИ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	Качество на изпълнението на изпитното задание.	• Съответствие на всяка завършена операция с изискванията на технологията. • Съответствие на крайното изделие или част от изделие със зададените му технически параметри.	40
2.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	• Познаване и спазване на основните правила за здравословни и безопасни условия на труд в дървообработването и при производството на дограма. • Правилно използване на лични предпазни средства. • Разпознаване на опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа. • Описване на дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа.	10
3.	Организация на работното място.	• Поддръждане на инструменти и материали в съответствие с последователността на технологичните операции. • Целесъобразна употреба на материалите. • Почистване и поддръждане на работното място. • Работа с равномерен темп за определено време.	5
4.	Самостоятелен контрол при изпълнение на изпитното задание.	• Контрол на техническите показатели (текущ и на готовото изделие) съгласно изпитното задание. • Отстраняване на дефекти (при необходимост). • Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.	5
		О Б Щ О	60

ИЗПИТНО ЗАДАНИЕ

Изработване на крило или каса (носеща рамка) на еднокрилен еднокатен прозорец от иглолистна дървесина.

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	Качество на изпълнението на изпитното задание: <u>Изработване на крило или каса(носеща рамка) на еднокрилен еднокатен прозорец при спазване на технологичната последователност на операциите:</u> • Подбор и разкрояване на масивна дървесина. • Формиране на детайли. • Формиране на рамка за крило или носеща рамка (каса). • Допълнителна механична обработка. • Повърхностна обработка. • Монтаж на обков.	• Подбира дървесина и машини за разкрояване на иглолистни дъски. • Обработва детайли до получаване на точни размери и профили. • Събира /слепва, заковава/ детайли в рамка за крило или носеща рамка (каса). • Извършва помощни операции при допълнителната механична обработка на рамките. • Извършва ръчно необходимата повърхностна обработка. • Подбира и монтира необходимия обков.	40
2.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	➤ Познава и спазва основните правила за здравословни и безопасни условия на труд в дървообработването и при производството на дограма. ➤ Правилно използва лични предпазни средства. ➤ Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа. ➤ Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа.	10

3.	Организация на работното място.	➤ Поддържа инструменти и материали в съответствие с последователността на технологичните операции. ➤ Употребява материалите целесъобразно. ➤ Почиства и поддържа работното място. ➤ Работи с равномерен темп за определено време.	5
4.	Самостоятелен контрол при изпълнение на изпитното задание.	➤ Извършва контрол на техническите показатели (текущ и на готовото изделие), съгласно изпитното задание. ➤ Отстранява дефекти (при необходимост). ➤ Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.	5
О Б Щ О			60

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Системата за оценяване на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация е точкова. Максималният брой точки за оценяване на всяка изпитна тема и на всяко индивидуално практическо задание е 60.

2. Оценяването на всяка изпитна тема се извършва по критериите към нея, определени в изпитната програма.

3. Оценяването на всяко индивидуално практическо задание се извършва по критериите, изписани в него, които са разработени на базата на националните критерии, определени в изпитната програма.

4. Всеки член на съответните изпитни комисии, включително председателите, преглеждат и оценяват разработените изпитни теми, преглеждат и оценяват индивидуалните практически задания и изслушват защитите им и вписват определения от тях брой точки в съответния индивидуален протокол.

5. Реалният брой точки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява като средноаритметичен с точност до 0,01 от точките на всички членове на съответните изпитни комисии.

6. На всяка изпитна тема се поставя рецензия и реалния брой точки, с които тя е оценена, под които се подписват всички членове на комисията.

7. В индивидуалните практически задания се изписва реалният брой точки, под които се подписват всички членове на комисията.

8. Цифровата оценка с точност до 0,01 от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява по формулата:

$$\text{ЦИФРОВА ОЦЕНКА} = 0,1 \times \text{РЕАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ}$$

9. Цифровите оценки се вписват в протоколите за резултатите от държавния изпит по теория на професията и от държавния изпит по практика на професията.

10. Цифровите оценки се обявяват най-късно до пет дни след приключване на изпитите.

Авторски екип:

1. инж. Незабравка Евтимова, МОН
2. инж. Маргарита Лазарова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
3. инж. Нина Костова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
4. инж. Николина Винева, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
5. инж. Румяна Стефанова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
6. Пламен Николов, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен